

Asia: VN/7850/2021

Kuluttajaluottojen tilapäisen hintasääntelyn toimivuus ja vaikutukset

Lausunnonantajan lausunto

Miten väliaikainen sääntely (suoramarkkinointikielto ja hintasääntely) on näkemyksenne mukaan toiminut? Onko sääntelyyn liittynyt erityisiä tulkintaongelmia? Onko sääntelyn noudattamisessa ilmennyt puutteita?

Havaintojemme mukaan väliaikainen hintasääntely on vähentänyt kulutusluottoja myöntävien yritysten määrää Suomen markkinoilla ja johtanut tilanteeseen, jossa entistä useampi lainaa hakenut asiakas ei enää saa kulutusluottoa. Samaan aikaan monet hyödyksidonnaisia luottoja tarjoavat yritykset veloittavat 20% maksimikoron lainasta, koska kuluttajalla on vähän keinoja kilpailuttaa hyödyksidonniasten luottojen myöntäjiä keskenään.

Suoramarkkinointikieltoon liittyy tulkintaongelmia niissä tilanteissa, joissa yrityksellä on kulutusluoton ohella muita tuotteita, joita suomamarkkinointikielto ei koske. Nykyinen suoramarkkinointikielto johtaa kuluttajan kannalta epäedulliseen tilanteeseen, jossa kalliimpia hyödyksidonnaisia luottoja saa markkinoida ja edullisemmalla korolla olevia kulutusluottoja ei saa markkinoida.

Minkälaisia vaikutuksia väliaikaisella sääntelyllä on näkemyksenne mukaan ollut? Onko sääntely esim. vaikeuttanut luotonsaantia, ja jos on, niin minkälaisilla asiakasryhmillä? Oletteko havainneet muutoksia luottomarkkinoilla (esim. uusia luottotuotteita)?

Tilapäinen sääntely on vähentänyt kulutusluottojen tarjontaa muiden kuin hyvätuloisten asiakkaiden osalta. Usempi kulutusluottoja myöntänyt yritys on lopettanut lainan myöntämisen tilapäisesti ja osa pysyvästi. Tämä tulee vähentämään kilpailua markkinoilla ja mahdollisesti nostamaan lainojen korkoja tilapäisen sääntelyn jälkeen.

Olisiko tiukempaa sääntelyä näkemyksenne mukaan syytä jatkaa, ja jos olisi, missä muodossa ja miten pitkään?

Tilapäistä tiukennusta kulutusluottojen korkoihin ja suoramarkkinointiin perusteltiin poikkeusoloilla, jotka vallitsivat koronaepidemian alettua keväällä 2019. Nykyisten ennusteiden mukaan koronatilanne tulee rauhoittumaan selvästi kesän aikana ja rokote kattavuuden parantumisen myötä ei ole näköpiirissä syitä, miksi poikkeusoloihin laadittua tilapäistä sääntelyä olisi syytä syyskuun jälkeen enää jatkaa. Tilapäinen sääntely ei kohtelee tosiallisesti samaan tarkoitukseen käytettäviä

lainatuotteita tasavertaisesti. Kulutusluottoja käytetään tuotteiden ja palveluiden ostamiseen samaan tapaan kuin luottokortteja ja hyödykesidonnaisia luottoja ja täten sääntely pitäisi olla yhdenmukaista kaikkilla näillä tuotteilla.

Mikäli kulutusluottojen ja muiden lainatuotteiden osalta nähdään tarpeelliseksi laatia uutta lainsäädäntöä, tulisi valmistelun olla perusteellista ja laaja-alaista, ja kaikkia lainatuotteita käsitellä tasapuolisesti.

Väliaikaisen sääntelyn jatkamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 234/2020 vp) on todettu, että pidemmällä aikavälillä tulisi selvittää tarpeita ja mahdollisuuksia tarkistaa hintasääntelyä pysyvämmiin. Erityistä huomiota tulisi tältä osin kiinnittää ennen 1.9.2019 tehtyihin jatkuvaa luottoa koskeviin sopimuksiin, jotka jätettiin 1.9.2019 voimaan tulleen hintasääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle niissäkin tapauksissa, joissa kuluttaja tekee uusia nostoja hintasääntelyn voimaantulon jälkeen. Myös eduskunta totesi esityksestä antamassaan vastauksessa: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto arvioi huolellisesti kattavaan analyysiin ja kansainväliseen vertailuun pohjautuen, onko kuluttajaluottosääntelyä muutettava pysyvästi. Tässä arvioinnissa on erityisesti tarkasteltava tehokasta seuraamussääntelyä ja vanhojen, korkeakorkoisten luottojen saamista maltillisemmän korkotason turvaavan sääntelyn piiriin.”

Mitä mieltä olette siitä, jos 20 %:n korkokatto ulotettaisiin pysyvästi koskemaan vanhoja jatkuvia luottoja (mukaan lukien hyödykesidonnaiset luotot)siltä osin kuin kyse on uusista nostoista?

Korko- ja markkinointisääntelyn tulisi olla tietoon perustuvaa, ennakoitavaa ja tasapuolista.

Aarvala Antti
Etua Oy